

2022. december 18.

© Összeállította: Illés Eszter eszter.illes@gmail.com

Ipolyi Arnold (Ipolykeszi, Hont vármegye 1823. X. 18. – Nagyvárad, Bihar vármegye 1886. XII. 2.) nagyváradai püspök, történész, gyűjtő

1861 Magyar Tudományos Akadémia tagja

Kisfaludy Társaság tagja

Magyar Történelmi Társulat, alapító elnöke

Országos Képzőművészeti Társulat, elnök

Országos Közoktatási Tanács elnöke

Eredeti neve: **Stummer Arnold**

Művei

1851

*Tündérek a magyar ősvallásban. *Új Magyar Múzeum* 1851. 589-613., 642-662. p.

*Adatok a zsitvatoroki béke történetéhez. *Új Magyar Múzeum* 1851-1852. 148-161. p.

1854

**Magyar Mythológia*. Pest: 1854.

Új kiadása: 1929.

Ismerteti:

***Danielik** József: Ipolyi Arnold Magyar Mythológiájának ügyében. *Religio* 1855. II. 28-35. sz.

***Katona** Lajos: A magyar mythológia irodalma – Ipolyi Magyar Mythológiája. *Ethnographia* 1897. 310-320. p.

***Gyulai** Ágost: Ipolyi Magyar Mythológiájának sora. *Egyetemes Philológiai Közlöny* 1898.

***Révész** Kálmán: Ipolyi Magyar Mythológiájáról. *Irodalomtörténeti Közlemények* 1892.

*Báró Mednyánszky Alajos emlékezete. *Új Magyar Múzeum* 1854. 199-232. p.

Újraközlése: Kisebb munkái, 2. 167-204.

1855

*Vizsgálatok a régi magyar népkönyvek felett. Salamon és Markalf. *Új Magyar Múzeum* 1855. 261-303. p.

1858

*Mysteriumok maradványai hazánkban. *Új Magyar Múzeum* 1858. I. 349-356. p.

*A magyar népmese-ügy s különösen Gaál György mesegyűjteménye. *Új Magyar Múzeum* 1858. I. 413-424. p.

*Adalék Magyarország XIII. századi helyirata és földrajzához. *Új Magyar Múzeum* 1858. I. 477-496. 535-561. p.

Klny. Pest, 1859.

1860

A deákmonostroi XIII. századi román bazilika. Székfoglaló az M. T. Akadémiában.

Az MTA (Magyar Tudományos Akadémia) Évkönyvei, X. 1860. III.

*Régi magyar keresztutak és Magyarország czímerének monumentális használata
Archeologiai Közlemények 1860. II. 179-186. p. (Kisebb munkái, 1. 455-468.)

*A középkori szobrászat Magyarországon. *Az MTA (Magyar Tudományos Akadémia) Évkönyvei*, X. 1860. 13.

1862

**A középkori emlékszerű építészet Magyarországon*. Pest, 1862.

1863

**A középkori szobrászat Magyarországon*. Pest, 1863.

1865

**Az egri székesegyház az egri várban*. Eger, 1865.

1874

*A középkori magyar festészet emlékeiből: A szepesváraljai XIV. századi történeti falfestmény. *Az MTA (Magyar Tudományos Akadémia) Évkönyvei*, XI. 1874. 3.

1875

**Veresmarty Mihály XVII. századi magyar író élete és munkái. Korrajz a hitújítás idejéből*. Budapest. 1875.

1876

*A magyar nemzetegység és államnyelv történeti alakulása. *Századok* 1876. 100-134. p. (Kisebb munkái, 3. 1-34.)

1877

*A magyar iparélet történeti fejlődése. *Századok* 1877. 138-172. p. (Kisebb munkái, 3. 35-100.)

1878

**A besztercebányai egyházi műemlékek története és helyreállítása*. Budapest: 1878.

**A magyar műtörténeti emlékek tanulmánya. A Magyar Történeti Társulat 1878. évi aug. 27. – szept. 1-i vidéki kirándulása Abaúj vármegyébe és Kassa városába*. Budapest, 1878.

1879

*A magyar hadtörténelem tanulmánya. *Századok* I. 1879. 120-245. p. (Kisebb munkái, 3. 101-226.)

1883

Jelentés a honfoglalás időpontjának meghatározása tárgyában*. Szerkesztette: **Ipolyi Arnold, Fraknói Vilmos. Budapest: 1883.

1885

*A történelem és a magyar történeti szellem. *Századok* 1885. 245-278. p. (Kisebb munkái, 3. 227-256.)

1886

**A magyar szent korona és koronázási jelvények története és műtörténeti leírása.* Budapest: 1886.

1887

Magyar történelmi s egyháztörténeti tanulmányok.* Közrebocsátja: **Bunyitay Vince.

Budapest: 1887. (Kisebb munkái, 3.)

Műtörténelmi tanulmányok.* Közrebocsátja: **Bunyitay Vince. Budapest: 1887. (Kisebb munkái, 4.)

*Műtörténeti tanulmányok

**Bedegi Nyáry Krisztina. 1604-1641.* Budapest: 1887. (Magyar történeti életrajzok)

1888

**Beszédek.* Budapest: 1888. (Kisebb munkái, 5.)

Kisebb munkái.* A. B. E. szerző megbízásából közrebocsátja volt könyvtárnoka, **Bunyitay Vincze.

1891

**Ipolyi Arnold magyar műtörténelmi tanulmányai.* Budapest: 1886.

1929

**Magyar Mythológia.* Pest: 1929.

Eredeti kiadása: Pest: Heckenast Gusztáv, 1854.

1987

**Magyar Mythológia.* Budapest: Európa Könyvkiadó; Békéscsaba: Kner Nyomda, 1987. 600, 3 p.

Pest: Heckenast Gusztáv, 1854. kiadott mű hasonmás kiadása

ISBN 963-07-4206-3

2377/I.a=00101745

***Hoppál** Mihály: *Magyar Mythológia.* Hasonmás kiadás függelékai. Ipolyi Arnold élete és műve. Budapest: Európa Könyvkiadó; Békéscsaba: Kner Nyomda, 1987. 247 p.

ISBN 963-07-4207-1

2377/II.a=00101746

1997

Ipolyi Arnold: *Tanulmányok a középkori magyar művészetről.* Bevezeti: **Prokopp** Mária.

Szerkesztette: **Verő** Mária. Budapest: Holnap Kiadó, 1997. 199 p. ill.

Róla szóló irodalom

1862

***Rómer** Flóris: Elkésett régészeti levelek Ipolyi Arnoldhoz. *Vasárnapi Újság* 1862. 17. 20. 22. sz.

1863

***Rómer** Flóris: Archaeologiai levél Zala megyéből Ipolyi Arnoldnak. I. A veleméri templom. *Vasárnapi Újság* 1863. 36-37. sz.

- ***Rómer** Flóris: Archaeologiai levél Zala megyéből Ipolyi Arnoldnak. II. A turnicsei falfestmények. *Vasárnapi Újság* 1863. 38. sz.
- ***Rómer** Flóris: Archaeologiai levél Zala megyéből Ipolyi Arnoldnak. II. A turnicsei falfestmények. *Vasárnapi Újság* 1863. 39. sz.
- ***Rómer** Flóris: Archaeologiai levél Zala megyéből Ipolyi Arnoldnak III. A régi templomok ismertető jelei. *Vasárnapi Újság* 1863. 41. sz.
- ***Rómer** Flóris: Archaeologiai levél Zala megyéből Ipolyi Arnoldnak. V. *Vasárnapi Újság* 1863. 42.
- ***Rómer** Flóris: Archaeologiai levél Zala megyéből Ipolyi Arnoldnak. VI. *Vasárnapi Újság* 1863. 44.
- ***Rómer** Flóris: Archaeologiai levél Zala megyéből Ipolyi Arnoldnak. VII. *Vasárnapi Újság* 1863. 45.
- ***Rómer** Flóris: Archaeologiai levél Zala megyéből Ipolyi Arnoldnak. VIII. *Vasárnapi Újság* 1863. 47.
- ***Rómer** Flóris: Archaeologiai levél Zala megyéből Ipolyi Arnoldnak. IX. *Vasárnapi Újság* 1863. 49.
- ***Rómer** Flóris: Archaeologiai levél Zala megyéből Ipolyi Arnoldnak. X. *Vasárnapi Újság* 1863. 50.
- ***Rómer** Flóris: Archaeologiai levél Zala megyéből Ipolyi Arnoldnak. XI. *Vasárnapi Újság* 1863. 51. sz.
- ***Rómer** Flóris: Archaeologiai levél Zala megyéből Ipolyi Arnoldnak XII. *Vasárnapi Újság* 1863. ? sz.

1871

Fraknói Vilmos: Ipolyi Arnold képgyűjteménye. *Új Magyar Sion* II. 1871. V. 365-377. p.
Klly: 16 p.
403=64516

1884

***Csengery** Antal: *Összegyűjtött munkái. Tanulmányok a magyarok ősvallásáról.* Budapest: 1884. I. 3-99. p.

1886

***Czobor** Béla: *Kalauz Ipolyi Arnold váradi püspök úr ő excellentiája régi és újabb műhímezés-gyűjteményének kiállításához.* Nagyvárad: 1886.

***Pór** Antal: *Ipolyi Arnold váradi püspök élete és munkái vázolata.* Pozsony; Budapest, 1886.

1887

***Szendrei** János: Néhai Ipolyi Arnold gyűjteménye. *Archaeológiai Értesítő* 1887. 344. p.

1888

***Deák** Farkas: *Ipolyi Arnold emlékezete.* Budapest: 1888.

***Fraknói** Vilmos: *Ipolyi Arnold emlékezete.* Budapest: 1888.

1889

***Czobor** Béla: *Ipolyi Arnold emlékezete.* Budapest: 1889.

1914

***Kálmán** Lajos szerkesztette: *Ipolyi Arnold népmeseegyűjtéménye. Magyar Népköltési Gyűjtémény* ÚF XIII. 1914.

***Sebestyén** Gyula: *Ipolyi népmeseegyűjtéményéről. Magyar Népköltési Gyűjtémény* ÚF XIII. 1914. V-XXII. p.

1923

***Gerevich** Tibor: *Ipolyi Arnold (1828-1886). A Szent István Akadémiában Ipolyi születésének századik évfordulóján tartott emlékbeszéd.* Budapest: 1923.

Hekler Antal: *Ipolyi Arnold emlékezete. Századok* LVII. 1923. VIII-XII. 7-10. sz. 235-246.

p.

Klny.

Részlet újraközlése: *Gondolatok*, 1941

2220/I.coll.11=20072

***Tolnai** Vilmos: *A Magyar Mythologia és írója (Ipolyi Arnold emlékezete). Ethnographia* 1923. 24. 3-11. p.

1930

**Képzőművészeti Társulat őszi tárlata.*

Budapest, Múcsarnok.1930. X.

Ismerteti:

Genthon István: *Képzőművészeti szemle. Ipolyi Arnold gyűjtéményének kiállítása. Napkelet* VIII. (XVI.) 1930. XII. 1. 12. sz. 1207-1208. p.

[Múcsarnok, 1930.]

Gerevich Tibor: *Az Ipolyi-gyűjtémény. Az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat Évkönyve az 1930. évre*, Budapest 85-99. p. 21 ill.

Arcképével: **Benczúr** Gyula: *Ipolyi Arnold*. 4. p.

Fi 216

Padányi Gulyás Jenő: *Az Országos Magyar Szépművészeti Múzeum Évkönyvei*. V. köt. (1927-1928.) Budapest, 1929. *Protestáns Szemle* XXXIX. 1930. 114-115. p.

[**Péter** András]: (-r.): *Őszi tárlat a Múcsarnokban. Pesti Napló* LXXXI. 1930. X. 18. szombat 237. sz. 12. p.

Ipolyi Arnold gyűjtéménye is

*Tóth Károly közlése alapján 2014.04. 236/2014.OSzK

1942

Hekler Antal: *Ipolyi Arnold emlékezete (1923.) Századok*. 57, 1923. 235-246. 1. – A Magyar Történelmi Társulat 1923. dec. 27-én tartott, Ipolyi centenáriumát ünneplő közgyűlésen tartott előadás. In: *Válogatott kisebb dolgozatai*. Szerkesztette és életrajzzal ellátta: **Láng** Nándor. Budapest: Magyar Tudományos Akadémia, „Élet” Irodalmi és Nyomda Rt., 1942. 413-429. p. (A Magyar Tudományos Akadémia Könyvkiadó Vállalata, 63.)

Borítékcím: *Művészettörténeti tanulmányok*

2220/5=184707.x

Eredeti közlés: 1923

1956

***Korompay** Bertalan: *Ipolyi és Csengery (A magyar ősvalláskutatás évfordulójára). Ethnographia* 1956. 320-336. p.

***Kovács** Ágnes: Ipolyi Arnold folklórgyűjteménye a Néprajzi Múzeum kéziratgyűjteményében. *Néprajzi Értesítő* 1956. 38. 223-259. p.

1963

Gerlötei, E.: Die Kölner Sammlung Ramboux in Budapest. Bischof Ipolyis Schenkung an das ungarische Museum der Bildenden Künste. *Weltkunst*, München XXXIII. 1963. X. 10. Nu. 19a. 40-41. p. 6 ill.

1966

***Ortutay** Gyula: *Halhatatlan népköltészet*. Budapest: 1966.

***Kőhegyi** M.: Rómer Flóris levelei Ipolyi Arnoldhoz. *Arrabona*, Győr IX. 1967. 195-217. p.

1968

Mucsi András: Arcképcsarnok. Ipolyi Arnold (1823-1886). *Múzeumi Magazin* 1968. 3. sz. 7. p. 1 ill.

1971

Az ősi magyar hitvilág. Válogatás a magyar mitológiával foglalkozó XVIII-XIX. századi művekből.* Szerkesztette: **Diószegi Vilmos. Budapest: 1971.

1973

Ipolyi Arnold (1823-1886) iparművészeti gyűjteményéből rendezett emlékkiállítás.

Esztergom, Keresztény Múzeum. 1973. VIII. 17. – XII. 31.

Rendezte: **Mucsi** András

Meghívó: 2 lev., 2 ill.

Megnyitja: **Ortutay** Gyula, **Mucsi** András

***Pokopp** Gyula: Ipolyi Arnold. *Vigilia* 1973. X. 10. sz. 671-678. p.

R. Várkonyi Ágnes: Népiesség és történettudomány (Ipolyi Arnold születésének 150. évfordulóján). *Századok* CVII. 1973. 2. sz. 523-527. p.

1978

Jakabfy Imre – **Kovács** Tibor: A Magyar Régészeti és Művészettörténeti száz éve. *A Magyar Tudományos Akadémia Filozófiai és Történettudományok – II. Osztályának Közleményei* XXVII. 1978. 1-3. sz. 239-254. p. 5 ill.

1980

Hoppál Mihály: *Ipolyi Arnold*. Budapest: Akadémiai Kiadó; Akadémiai Nyomda, 1980. 220, [3] p. [1] t. (A múlt magyar tudósai, ISSN 0133-1844)

Felelős szerkesztő: **Róbert** Zsófia

ISBN 963-05-1980-1 összkiadás

ISBN 963-05-1976-3

Ipolyi Arnold arcképével

Ipolyi öröksége. 197-216. p.

1981

***Rottler** Ferenc: *Rómer Flóris, Ipolyi Arnold, Fraknói Vilmos. Egyház, műveltség, történetírás*. Budapest: 1981

1983

***Gervers-Molnár** Veronika: *Ipolyi Arnold hímzésgyűjteménye az esztergomi Keresztény Múzeumban*. Budapest: 1983.

1987

***Csáky** Károly: Ipolyi Arnold emlékezete. *Honismeret* 1987. 4. sz. 59. p.

1988

Ugrin Emese: Ipolyi Arnold szerepe és tevékenysége a magyar képzőművészeti életben a kiegyezés után. *Esztergom Évtapjai = Annales Strigoniensis*, Esztergom: Balassa Bálint Társaság, 1988. 10-20. p.

Fi 879=00195547x

1989

Ipolyi Arnold emlékkönyv. Halálának századik évfordulója alkalmából az esztergomi Keresztény Múzeumban 1986. december 12-én rendezett emlékülés anyaga*. Szerkesztő: **Cséfalvay Pál, Ugrin Emese. Budapest: Szent István Társulat az Apostoli Szentszék Kiadója; Egyetemi Nyomda, 1989. 237 p. ill.

Benczúr Gyula: Ipolyi Arnold, Bp. Magyar Nemzeti Galéria. [1.] t. előzéklapon

Előszó. 5. p.

Fábián János: Ipolyi Arnold, a főpap életútja. 7-11. p.

Rottler Ferenc: Ipolyi Arnold történelemelméleti munkássága. 12-23. p.

Török József: Ipolyi Arnold és az egyház története. 24-32. p.

Gúthy Andor: Ipolyi Andor és a Szent István Társulat. 33-37. p.

Hoppál Mihály: A Magyar mythologia helye és értékelése. 38-51. p.

Kovács Ágnes: Ipolyi Arnold népköltési gyűjteménye. 52-65. p.

Entz Géza: Ipolyi Arnold és a művészettörténet. 66-71. p.

Entz Géza: Ipolyi Arnold és a műemlékvédelem. 72-75. p.

Dávid Katalin: A magyar ikonográfiai kutatás problémái. 76-81. p.

Ugrin Emese: Ipolyi Arnold szerepe és tevékenysége a magyar képzőművészeti életben a kiegyezés után. 82-92. p.

Cséfalvay Pál: Ipolyi Arnold a műgyűjtő. 93-115. p.

1.sz.melléklet: Az Ipolyi-gyűjtemény Ramboux-gyűjteményéből származó képei, amelyek a Keresztény Múzeumba kerültek. 103-104. p.

2.sz.melléklet: Az Ipolyi-gyűjtemény Blasius Höfel 1839-ben elárverezett bécsújhelyi, majd Lemann bécsi gyűjteményéből származó képek. 105-106. p.

3.sz.melléklet: Az Ipolyi-gyűjtemény egyéb helyen vásárolt képei, melyek a Keresztény Múzeumba kerültek. 106-113. p.

4.sz.melléklet: Az Ipolyi-gyűjteményből az esztergomi Főszékesegyházi Kincstárba átadott műtárgyak. 114. p.

5.sz.melléklet: Ipolyi ajándéka az Országos Képtárnak 1872-ben. 114-115. p.

Ruzsa György: Ikonok az Ipolyi-gyűjteményben. 116-152. p.

László Emőke: Ipolyi Arnold gobelin-gyűjteménye. 153-157. p.

Gombos Károly: Ipolyi Arnold keleti szőnyeg-gyűjteménye. 158-163. p.

Gervers-Molnár Veronika: Ipolyi Arnold hímzésgyűjteménye. A magyarországi hímzés történetének vázlatja. 164-196. p.

Katona Imre: Az Ipolyi-gyűjtemény habán kerámiái. 197-206. p.

I.sz. függelék: Ipolyi Arnold irodalmi munkássága 1845-1886. Összeállította **Bunyitay** Vincze. Átvéve Ipolyi Arnold Kisebb munkái V. kötetéből. Budapest (Franklin) 1888. 537-572. oldalak. 207-227. p.

II.sz. függelék: Ipolyi Arnoldra vonatkozó fontosabb irodalom (az újságcikkek kivételével). 228. p.

Zum Geleit. 229-231. p.

Sommaire. 232-233. p.

Summary. 234-235. p.

ISBN 963-360-490-7

RK:16385/a=00091602

Esztergom, Keresztény Múzeum. 1986. XII. 12.

1991

Mravik László: Pap, tudós és műgyűjtő – Ipolyi Arnold. *Élet és Tudomány* XLVI. 1991. XI. 45. sz. 1423-1426. p. 5 ill., címlapon is
36/2014OSzK.xOSzK.kat.3195

1999

***Voigt** Vilmos: Ipolyi Arnold élete. In: *Vallástudományi tanulmányok*, 2. Budapest: 1999.

2001

Műemlékvédelem törvényi keretek között. Törvénytől – törvényig. Történetek az intézményes műemlékvédelem 120 évéből. Szerkesztette: **Tamási** Judit. A szerkesztő munkatársa: **Bardoly** István. Kiadja a Nemzeti Kulturális örökség Minisztériuma megbízásából az Országos Műemlékvédelmi Hivatal. Budapest: Országos Műemlékvédelmi Hivatal; Zenith Rt. Egyetemi Nyomda, 2001. 5. 7. 22-23. 103. p. ill.
ISBN 963-7143-90-4

2010

Csóke Tibor: Ipolyi Arnold és a törökszentmiklósi Római Katolikus Főtemplom új oltárterítői. *Redemptio, a Jász és Kun települések honismereti lapja* Kiadja a Jász Múzeumért Alapítvány, Jászberény XVII. 2010. VIII. 4. sz. 16-17. p. 2 ill.
[Ipolyi Arnold törökszentmiklósi plébános eskükének 150. évfordulója alkalmából Törökszentmiklós, Római Katolikus Főtemplom 2010. július 11-dikei ünnepi szentmiséjére Hajnal Andrásné Ipolyi Arnold által gyűjtött kunsági hímzések mintájával készített oltárterítőről]

2012

Ipolyi Arnold püspök hagyatéka Nagyváradon. Összeállította: **Lakatos-Balla** Attila. Nagyvárad: Nagyvárad Római Katolikus Püspökség; Varadium Script Kiadó; Litera Print, 2012. 337 p. 1 ill. arcképével (Miscellanea historica Varadinensia, 3. / Sorozatszerkesztő: **Emódi** András, ISSN 2066-6187)
ISBN 978-606-8307-22-0
25256/3=00205497Olvasó

2020

Fabó Edit: A múlhatatlan Ipolyi Arnold – A püspök 1886. december 2-án hunyt el. In: *magyarnemzet.hu* 2020. XII. 2.
<https://magyarnemzet.hu/kultura/a-mulhatatlan-ipolyi-arnold-a-puspok-1886-december-2-an-hunyt-el-9041828/>

Sóti Lajos: Műtárgyemenekítés Magyarországon az első világháborúban. Ipolyi Arnold gyűjteményének Nagyváradról Esztergomba történő szállítása. *MúzeumCafé* XIV. 2020. I. – II. 1-2. (75-76.). sz. [214]-237. p., 8 ill.

Lexikon

1918

Ipolyi, Arnold. In: *Das geistige Ungarn. Biographisches Lexikon*. 1. Herausgegeben von Oscar von **Krücken** und Imre **Parlagi**. Wien; Leipzig: Wilhelm Braumüller K. K. Universitäts-Verlagsbuchhandlung Gesellschaft M. B. H., 1918. 544. p. [49 sorban]
129/2016.ODR.OGy.Kvt.x

1927

Ipolyi Arnold. In: *A Napkelet lexikona*. 1. Budapest: Kiadja a Magyar Irodalmi Társaság, 1927. 594. p. [6 sorban]
134/2016.ODR.OGy.Kvt.x

2012

Takács Gábor: Ipolyi (Stummer) Arnold. In: *Műgyűjtők Magyarországon a 18. század végétől a 21. század elejéig. Bibliográfiai lexikon = Art collectors in Hungary from the late 18th to early 21st century- A bibliographic dictionary*. Előszó = preface: **Kieselbach** Tamás, [esszé = essay]: **Molnos** Péter. Budapest: Kieselbach Galéria és Aukciósház; Mester Nyomda, 2012. 220-221. p.

ISBN 978-615-5199-03-5

Nyelvi korrektúra = proofreading: **Boros** Ilona

Angol fordítás [szócikkek és a bibliográfia kivételével] = English translation: **Takács** Gábor

Angol nyelvi lektorálás = English proofreading: **Sullivan** Ferenc

Kötéstáblán a kiadó megjelölésénél felirat: *Magyar festészet*, Kieselbach

25298=00205744

Arcképe:

1930

Gerevich Tibor: Az Ipolyi-gyűjtemény. *Az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat Évkönyve az 1930. évre*, Budapest 85-99. p. 21 ill.

Arcképével: Benczúr Gyula: Ipolyi Arnold. 4. p.

Fi 216

1980

Hoppál Mihály: *Ipolyi Arnold*. Budapest: Akadémiai Kiadó; Akadémiai Nyomda, 1980. 220, [3] p. [1] t. (A múlt magyar tudósai, ISSN 0133-1844)

Felelős szerkesztő: **Róbert** Zsófia

ISBN 963-05-1980-1 összkiadás

ISBN 963-05-1976-3

Ipolyi Arnold arcképével